

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Controversia 8. De Justificatione, & Gratia Habituali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

prærequiritur ad agendum: sive quod influit in effectum mediatur vel immediatur, vel simpliciter requiritur ut hic & nunc effectus possit poni, etsi in eum physicè non influat.

Explicatur ea sententia hoc modo: Deus vult convertere, aut salvare Petrum per actum finalem pœnitentiæ: habet in potestate sua gratias innumeras ex se indifferentes quibus possit Petrus consentire, aut non consentire; videt ergo Deus per scientiam mediam, cui harum gratiarum Petrus esset consenturus, cui non consenturus si eam in certis circumstantiis haberet, verbi g. dum in extrema vitæ hora versabitur. Illa itaque gratia est efficax in actu primo respectu Petri, cui Deus prævidet illum consenturum si detur: erit eadem gratia efficax in actu secundo si in dictis circumstantiis à Deo actu concedatur. Repugnat enim Deum prævidere effectum cum causa etiam indifferenti sub certa conditione connectendum, & illum effectum, posita conditione, ab ea causa non procedere.

Hic autem procedendi modus salvat ex parte Dei dignitatem, & infallibilem efficientiam gratiæ efficacis, præ sufficienti, & hanc gratiæ infallibilitatem conciliat cum libero voluntatis arbitrio; in quibus utrimque conciliandis in aliorum sententiis versatur præcipuus cardo difficultatis. Ac primò quidem, hac ratione ex parte providentiæ divinæ; talis gratia constituitur idoneum instrumentum, quo certissimè possit Deus obtinere actum bonum & meritum voluntatis creatæ: per hanc potest infallibiliter prædestinare ad merita, & gloriam: per hanc potest habere in manu sua cor hominis quantumvis durum, & illud invictè & indeclinabiliter quocumque voluerit inflectere; non minus quam si humanum arbitrium adamantinis vinculis gratiæ necessitantis constrictum detineret. In hac porò sententiis ostenditur nullum incurri periculum violandæ libertatis humanæ, quia gratia efficax sic explicata, nihil involvit ex parte actus primi quod ex se non sit indifferens ad actum inferendum. Nam voluntas, & entitas gratiæ, & decretum quo Deus concursum præparat, est indifferens & indeterminatum ad consensum vel dissensum secuturum. Scientia autem media propriè non tenet se ex parte actus primi, quia neque influit in consensum immediatur aut mediatur, neque requiritur simpliciter ut voluntas possit agere, sed tantum ut à Deo gratia, & concursus providè offeratur, cum notitia effectus secuturi si conditio ponderetur. Quamvis enim, quod fieri nequit, à Deo abesset scientia media, hoc ipso quo hæc gratia poneretur in voluntate, & Deus paratus esset hic & nunc concurrere, eodem modo voluntas exiret in actum.

Cætera quæ opponuntur, eò ferè tendunt, ut probent in hac sententia, sine gratia per se victrici, aut determinante, Resolutionem ultimam Conversionis humanæ referendam esse in determinationem liberi arbitrii, dicendumque hominem converti, non quia adest gratia divina, sed quia voluntas humana liberè consentit. Verùm hæc sententia non docet ita simpliciter loquendum, sed hoc modo: Ideò homo convertitur, quia à Deo accepit ut convertatur. Resolvitur itaque consensus voluntatis humanæ in Deum per gratiam cooperantem, tanquam in primam & principalem causam boni operis, à qua voluntas humana semper in agendo dependet: hinc

conversionis humanæ rectè statuitur hæc ultima resolutio: Ideò credit & convertitur homo, quia vult, cum conversio in actu voluntatis consistat: ideò vult converti, quia congruenter per gratiam vocatus est; ideò congruenter vocatus, quia voluit Deus gratiam, quam novit congruentem, nunc homini largiri.

Ita docet hæc sententia, quam breviter retulisse sufficiat, quoniam ab illa contra quosdam alios fufius tractanda hic abstinere necesse est. Argumenta quædam, quæ pro gratia victrici superius relata hoc tempore adducuntur, resoluta sunt supra in Controv. de scientia media, & præcipuè Part. I. Tract. II. cap. 2. ubi contra propositiones Jansenij ostendimus, interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ voluntatem humanam posse resistere, pag. 63.

CONTROVERSIA OCTAVA.

De Justificatione & Gratia habituali.

Dico primò: Ad justificationem impii non sufficit peccata non imputari, sed requiritur Sanctificatio, & renovatio interioris hominis, per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum. Ita definit Tridentinum *Sess. 6. cap. 7.* contra Lutherum, Calvinum, eorumque assecclas, qui negant per justificationem impii peccata tolli aut deleri, sed tantum tegi, & homini amplius non imputari. At contra; concipi non potest quo modo possint peccata Deo tegi, nisi penitus aboleantur, fieri enim non potest ut quæ nondum sunt deleta, divinis oculis omninò cernentibus tegi possint.

Dico secundo: Datur forma hominem sanctificans, distincta ab omni actu iusti, habitualiter inherens, & permanenter justum constituens, quæ dicitur Gratia habitualis. Ita docent modò omnes Theologi, quorum multi censent esse de fide, quamvis hoc neget Sotus, Canus, Bannez, Valquez, disp. 103. cap. 6. si agatur de justificatione adulti extra Sacramentum per actum charitatis, aut contritionis perfectæ, quos actus putant per se formaliter justificare.

Probat autem assertio universaliter ex Tridentino *Sess. 6. cap. 7. & can. 11. Si quis dixerit homines justificari... exclusâ gratiæ, & charitate qua in cordibus eorum per Spiritum Sanctum diffunditur, atque illis inheret, &c. anathema sit.* Atqui certum est parvulis formam illam permanenter inherere, absque ullo actu suæ voluntatis, dum per Baptismum justificantur: certum quoque est in adultis formam illam non consistere in aliquo eorum actu dum justificantur per aliquod Sacramentum v. g. pœnitentiæ cum sola attritione, quæ communi omnium consensu non est forma justificans. Ergo dicendum est universim etiam extra Sacramentum formam justificantem sitam esse in gratia sanctificante, quæ animæ, etiam dum nullum actum elicit, permanenter inheret. Actus autem Charitatis & contritionis perfectæ tantum sunt prævia dispositio ad gratiam sanctificantem, quæ per se formaliter justificat.

Atque hæc esse mentem Concilii non parum confirmant verba Cardinalis Pallavicini in *Histor. Tridentini Part. I. lib. 8. cap. 14.* Denique inquit, considero quod mens Concilii fuit stabilire habitum infusum justitiæ, & non meram justitiam intrinsicam, non

non determinando an illa sit velactus, vel habitus... quod mihi redditur notum propterea quod tunc, requirente quodam ut magis expresse declararetur fieri iustitiam per habitum infusum; responderunt deputati, satis hoc declarari voce *inhærentia*, quæ importat stabilitatem, & convenit habitibus, non actibus.

Dico terriò. Et si gratia habitualis diversa sit ab actu, non distinguitur tamen ab habitu charitatis. Est communior sententia Theologorum, contra pleròque Thomistas.

Probat, Quia nullum inter hæc reperitur sufficiens distinctionis indicium; nam quæcunque conveniunt gratiæ habituali, ea pæne omnia Scripturæ attribunt charitati; ut Joan. 4. v. 15. Qui manet in charitate, manet Deus in eo. Et Joan. 3. v. 1. Vide te qualem charitatem dedit nobis Deus, ut filii Dei nominemur & simus. Deum autem in nobis permanere, & constitui nos filios Dei, est formaliter effectus proprius gratiæ habitualis. Hinc Tridentinum *Sess. 6. cap. 7.* gratiam hanc cum Apostolo vocat charitatem, dum asserit, per Spiritum sanctum charitatem Dei diffundi in cordibus eorum qui iustificantur. Consentire videtur S. Augustinus *Tract. 5. in Epist. 1. Joannis*, dum ait, charitatem esse quæ separat inter filios Dei, & inter filios perditionis.

Neque his obstat quod aliquando Concilia, dum mentionem faciunt de donis, gratiam & charitatem distinctè commemorant: quia per plures voces res eadem diverso modo indicatur; dicitur enim gratia prout importat amorem Dei erga hominem, qui hunc per donum iustitiæ reddit sibi amabilem: nominatur etiam charitas, prout efficit amorem quo Deus ab homine dignè diligitur.

Dico quartò. Gratia habitualis hominem per seita sanctificat, ut stare nequeat cum peccato mortali, etiam de potentia Dei absoluta. Ita docet Vasquez *Disp. 104.* Turrianus, Granatus, Sotus, Esparfa, alique communiter; Contra Scotum, Gabrielem, Occanum, aliosque Nominales, qui censent gratiam repugnare peccato non ex natura rei, sed ex sola Dei institutione: & contra Suarez qui statuit repugnantiam tantum naturalem, qualis est inter calorem & frigus, non verò absolutam.

Probat autem assertio ex verbis Tridentini *Sess. 6. cap. 7.* Justificationis unica causa formalis est iustitia Dei, non quæ ipse iustus est, sed qua nos iustos facit. Si est *causa unica*, hoc ipso est causa adæquata justificationis, ergo impossibile est animam cui gratia unita est non esse iustam, quia cause formali necessariò respondet effectus formalis; iusta autem non esset, aut Deo grata, si illi cum gratia simul inesset peccatum. Neque refert quod gratia & peccatum non opponantur ut forma & ejus privatio, aut ut duo actus formaliter contrarii, quia repugnant saltem ut duo actus oppositi consecutivè; si enim simul existerent, rectè sequeretur, in Deo dari actus impossibiles, amorem scilicet & odium respectu ejusdem personæ, cui simul inesset gratia & peccatum.

CONTROVERSIA NONA

De Merito bonorum Operum.

Meritum in concreto dicitur, opus bonum, in obsequium alterius factum, ex se idoneum ad aliquid obtinendum per modum præmii. Differt ab

R. P. Arsdæk. Tom. I.

Impetratione, quod hæc moveat ad aliquid obtinendum per modum petitionis: & à *Satisfactione*, quod hæc sit quædam redditio æquivalens injuriæ. Dividitur meritum in condignum, quod habet æqualitatem cum præmio, & ex iustitia debetur, accedente saltem alterius promissione: & in meritum congruum, cui deest dicta æqualitas cum præmio, neque debetur illi ex iustitia, sed ex præmiantis liberalitate. Ut conditiones ad meritum requisitæ ex parte operantis, operis, ac præmiantis magis elucidentur.

Dico primò. Ad meritum de condigno ex parte operantis requiritur, primò, status viæ: testantur enim Scripturæ & Patres neminem posse mereri post hujus vitæ decursum: ita loquitur S. Hieron. in 1. ad Cor. cap. 6. Tempus sementis est præsens vita, cum transierit, operandi tempus aufertur. Secundò, necessarius est status gratiæ: uti colligitur ex Joan. cap. 15. Sicut palme non potest ferre fructum nisi manserit in vite, ita nec vos nisi in me manseritis, scilicet per fidem & charitatem. Et hinc est quod in Scripturis passim ut ad Colof. 3. vita æterna dicitur retributio hæreditatis; quia ejus meritum præsupponit jus & dignitatem filii per statum gratiæ, sine quo deest operi debitus valor ad hæreditatem obtinendum. Unde damnata est Baji hæc prop. 12. Pelagii sententia est, opus bonum citra gratiam adoptionis factum, non est regni cœlestis meritorium.

Dico secundò. Ex parte operis, requiritur ut sit actus liber, non tantum à coactione, sed etiam à necessitate. Damnata est enim propositio Jansenii huic opposita, quæ superius refutata est pag. 63. Secundò, ut sit supernaturalis, etiam in substantia, quod docet Suarez aliique communiter, contra Vasquez, Sotum, Valentiam. Quia meritum debet esse ejusdem ordinis cum præmio, cum illud tanquam semen præmium in se virtute contineat. Atqui merces vitæ æternæ consistens in clara Dei visione debet esse in substantia supernaturalis: ergo idem dicendum est de merito operis condigni ex quo merces illa procedit.

Quæres; An ut actus sit meritorius debeat esse à charitate elicitus aut imperatus, sic ut non sufficiat motivum alterius virtutis inferioris?

Respondeo negativè; contra Theologos quosdam recentiores. Quia Scriptura sæpius aliis actibus, quàm charitas aut ab ea elicitis vitam æternam promittit, ut operibus misericordiæ *Matth. 5. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Et de obedientia in observatione mandatorum dicitur *Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata:* horum autem mandatorum multa pertinent ad iustitiam, & alias virtutes à charitate distinctas. Id denique evincit ratio; quia omnis actus virtutis infuse, verbi causâ, fidei, spei, aut timoris Domini, abstrahendo à charitate, est per se supernaturalis, laude ac præmio dignus, & in iusto meritum filii, sive hæredis regni cœlestis: ergo nihil illi actui deest quo minus sit præmio vitæ æternæ proportionatus.

Neque his repugnant verba Apostoli 1. ad Cor. 10. *Omnia gloria Dei facite:* non enim continent præceptum, sed tantum consilium, quo hortatur ad id quod est perfectius: vel certè indicat, quodlibet opus ex motivo virtutis profectum, ad Dei gloriâ conferre. Neque refragatur S. Augustinus in *enchiridio cap. 117. Regnat carnalis cupiditas ubi non est charitas:* accipit enim hic & alibi frequenter charitatem

R. 2

hæc

Arsdæk

Theologia